

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XVIII. — Izdan in razposlan dné 15. aprila 1890.

57.

Zakon z dné 21. marca 1890. l.
o uravnavi vnanjih pravnih razmér izraelske vérske družbe.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora izdajem v uravnajo vnanjih pravnih razmér izraelske vérske družbe naslednja določila:

§. 1.

Uravnajo vnanjih pravnih razmér izraelske vérske družbe bodi v podstavo bogočastna občina.

Naloga bogočastne občine je, da v mejah, katere določujejo državni zakoni, skrbi za zadostilo vérskih potrebščin svojim udom ter vzdržuje in pospešuje zavode, katerih je v ta namen treba.

§. 2.

Vsaka bogočastna občina obsega krajevno omejen okoliš; v tem okoliši sme biti samo ena bogočastna občina.

Vsak Izraelec spada v tisto bogočastno občino, kjer ima svoje redno bivališče.

(Slovenisch.)

§. 3.

Določitev okolišev bogočastnim občinam je najdalje v treh létih po razglasu tega zakona izvršiti takó-le:

1. V podstavo té določitve se vzamejo v okoliši bogočastnih občin, katere obstoje v času, ko se ta zakon razglasi, in pa tiste po državi pripuščene zveze, ki so po svojem namenu v resnici enake bogočastnim občinam.

2. Zastopi imenovanih združeb morajo v roku, kateri se ustanovi ukazoma, državnemu oblastvu naznaniti meje obsegu njih okoliša in ob enem staviti nasvete o bodoči ustroji dotičnih občinskih okolišev.

3. V tistih krajih, kateri do sedaj ne pripadajo nobeni pod št. 1. zaznamovanih bogočastnih združeb, kjer pa vendar stalno biva večje število Izraelcev, morajo se poslednji v taistem roku z javnim razglasilom povabiti, da naj izrečejo, ali si hočejo ustanoviti samostojno bogočastno občino, ali pa priklopiti se kaki že obstoječi.

4. Ko se bodo določevali okoliši bogočastnih občin, treba se je, oziraje se kolikor moči na dane razmere, držati načela, da naj bi se bogočastne občine napravljale samó tedaj, kadar je dovolj sredstev na razpologo, da se zagotovi obstoj potrebnih bogočastnih zavodov in naprav in pa vzdrževanje

vérskih služnikov ter uravnan poduk v vérstvu, in da se na drugi strani, kolikor se ti pogoji rés izpolnijo, okoliši bogočastnih občin ne razširijo preveč.

Določitev okolišev posameznim bogočastnim občinam se izvrši ukazoma.

§. 4.

Določitev in omejitev okolišev bogočastnim občinam se oznani v dotičnem deželnem zakoniku s pristavkom časa, s katerim taista zadobi veljavo. Od tega časa počenši je zmatrati nove bogočastne občine za ustanovljene. Dotlé pa ohrani svojo moč obstoj dosedanjih bogoslužnih zvez (§. 3., št. 1.).

§. 5.

Ako se na podstavi spredaj stoječih določil kaka bogočastna občina ali bogočastna zveza (§. 3., št. 1.) v dosedanjem obstoji razpusti ali se kakó izpremeni gledé okolišnega obsega, odločevati je o nje imovini (aktivih in pasivih) upravoma.

Praviloma naj prehaja ta imovina na tisto novo ustanovljeno bogočastno občino, v katere okoliši ima prejšnja svoj sedež. Vendar se sme upravoma zaukazati razméram primerna razdelitev imovine tedaj, kadar je okoliš bivše bogočastne zveze s tem razdeljen na dva ali več okolišev. Pri tem se je držati tega načela, da se obstoječi bogoslužni zavodi ne odtegujejo svojemu namenflu.

V nobenem slučaju pa se z zgorenjimi naredbami ne sméjo rušiti določila, osnovana na ustanovnih ali posebnih pravnih naslovih.

§. 6.

Gledé vseh tistih okolišev, ki se ne privzamejo v zmislu §. 3. v razdelitev bogočastnih občin, ustanoviti je in oglasiti ukazoma (§. 4.), katerim bogočastnim občinam se odkazujejo vsak čas tam bivaajoči Izraelci.

Odkazuje naj se po deželah, okrajih, občinah in krajih, oziraje se kolikor mogoče na razdalje ter na prometne in vse sicer merodajne razmere.

Odkazanci se morajo enačiti občinarjem s tisto omejitvijo pravic in dolžnosti, katera se pokaže iz posebnih razmer in se določi v pravilih.

§. 7.

Vsaka izpremena v omejitvi občinskih okolišev, ki se izvrši po zgorenjih določilih, in tako tudi

ustanovitev nove bogočastne občine potrebuje državnega privolila.

Na to mereči nasvétí naj se jemljejo v razpravo le tedaj, kadar prihajajo od zastopa kake bogočastne občine ali najmenj od trideset družin izraelske verospovedi.

Ustanovitev nove bogočastne občine se sme dovoliti samo z uveti, imenovanimi v §. 3., št. 4.

§. 8.

Ako gmotna sredstva kake bogočastne občine ne zadostujejo več, da se izpolnjujejo zakoniti pogoji njenega obstoja, smé se ji odtegniti državno pripoznanje. Njen okoliš je po doprašanji udeleženi zastopov priklopiti eni ali več sosednjim bogočastnim občinam; pri tem je gledé imovine izrekati po §. 5.

§. 9.

Za upravo občinskih stvari je postaviti načelníštvo, katero zastopa občino na zunaj.

Sicer pak se organizacija občine (bogočastni svét, odbor itd.) uravná z ustavom (štatutom).

Udje načelníštva, bogočastnega svéta, odbora itd. se kličejo z volitvo. Razlogi izključenja od volitve v zastop krajnih občin naj veljajo tudi za volitve v bogočastni občini.

V načelníštvo se smejo klicati samó bogočastni občinarji, ki so avstrijski državljani in popolnoma uživajo državljanske pravice.

Udje načelníštva se morajo naznaniti državni oblasti.

§. 10.

Kot vérski služniki se smejo postavljati samó avstrijski državljani, katerih vedenje je brez graje v нравnem in državljanskem oziru.

§. 11.

Za vsako bogočastno občino je postaviti vsaj enega rabína; taisti mora stanovati v občinskem okoliši.

Izjemoma se sme s privolitvijo bogočastnega ministra postaviti skupen rabin za dvé ali več občin z določitvijo njegovega stanovišča.

Za urad rabina se poleg svojstev, imenovanih v §. 10., zahteva dokazilo obče omike.

Njena mera se z ozirom na razmere posameznih dežel določuje ukazoma. Tudi se za dobo desetih let od razgasa tega zakona počenši pridružuje bogočastnemu ministru, da v ozira vrednih slučajih spregleduje to dokazilo.

Določila o bogoslovski izomiki rabinskih kandidatov in o njenem dokazilu se pridružujejo posebni uravnavi.

§. 12.

Načelništvo je dolžno, državnemu oblastvu oznaniti osebo, katera se je izbrala za urad rabina.

Državno oblastvo smé v 30. dneh po prejemu naznanilu z navedbo razlogov ugovarjati proti postavitvi (§. 11.).

Ugovoru nasprotujoča ali pred iztekom označenega roku brez pritrditve državnega oblastva opravljena postavitve je neveljavna, in kaznovati jo je na krivcih (§. 30.).

§. 13.

Ako se izprazni rabinat, naznaniti je to treba precej državnemu oblastvu in ob enem imenovati tisto osebo, kateri naj se izroči izvrševanje rabinskih opravil za dobo, dokler ostane rabinat izprazen.

Ako nastane proti osebi, ki se je vzela na videž, kak pomislek, osnovan v §. 10., mora državno oblastvo to namestovanje prepovedati.

Rabinat se mora z nova komu podeliti najdalje v šestih mesecih od časa, ko se je izpraznil.

§. 14.

Sprejaj stoječa določila o namestovanju se uporabljajo tudi tedaj, kadar se mora postaviti namestnik rabinu, ki je ovéran, opravljati svoj urad.

Ako traja ovéra dlje kakor šest mesecev, mora namestnik dokazati za rabinsko službo po §. 11. predpisano stopinjo obče omike.

§. 15.

Postavitev rabina, kakor tudi njegovega namestnika, mora vselej razglasiti načelništvo bogočastne občine.

§. 16.

Služno razmerje občinskih opravnikov se mora v pravilih uravnati takó, da se rabini nastavljajo na daljšo dobo in da je treba poskrbeti proti njih neopravičenemu izpustu iz službe.

§. 17.

Po določilih občega državlanskega zakonika gledé zakonskih oklicev, poroke, razdružbe od mize in postelje in pa ločitve (§§. 126.—133.) rabinom ali vérskim učiteljem (vérskim kazalcem) odkazane posle smé opravljati samo po §. 12. tega zakona nastavljeni rabin ali, ko je rabinat izprazen ali pa rabin ovéran, njegov namestnik (§. 13. in 14.).

Med več rabini, nastavljenimi za toisto bogočastno občino, smé vsakdo iz njih opraviti imenovane posle pravnomočno. Po bogočastni občini v tem oziru ukrenjene omejitve nimajo za državno področje nobene veljave.

Do tistega časa, ko zadobi moč določitev okolišev bogočastnim občinam (§. 4.), presojeti je upravičenost do opravljanja v odstavku 1. tega paragrafa omenjenih poslov po dosedaj veljavnih določilih.

§. 18.

Uradna oblast, ki pristoji vérskim služnikom in organom bogočastne občine, smé se rabiti samo proti članom izraelske vérske družbe in nikoli ne z namenom, da bi se zabranilo izpolnjevanje zakonov in oblastvenih zaukazov ali pa svobodna vršitev državljskih pravic.

Izvrševaje to uradno oblast, ne smé se sploh rabiti vnanje sile.

§. 19.

Oprave za izraelske bogočastne namene, sosebno davščine in pristojbine, sméjo se nalagati samó takó, kakor je v pravilih ustanovljeno, in ne črez največinsko méro, kakor je tam določena.

O privolitvi dotičnega določila pravil (§. 28., št. 7.) mora se državno oblastvo ozirati, kakor gre, na javne interese in sosebno na zahtevke državne finančne uprave.

V ostalem si pridržuje državno oblastvo, da smé preklicati privolitev dotičnega določila pravil, ako spozná, da so nadaljne oprave državnemu interesu na škodo; v tem slučaju se mora bogočastna občina povabiti, da naj predloži prenaredbo pravil.

Poslednje imenovana naredba zadobi moč s koncem upravnega leta, ako ni ustanovljen kak poznejši rok.

§. 20.

Ako bi se v posameznih slučajih dokazalo, da v pokritje neobhodno potrebnega izrednega potroška ne zadostujejo v §. 19. omenjene oprave in druga sredstva, ki so na razpolaganje, smé državno oblastvo za dobo izredne potrebščine dovoliti izméro oprav, katera presega največinsko višino, določeno po pravilih.

§. 21.

Nezakonito in nepravilno postopanje pri razpisu ali pobiranju bogočastnih oprav morajo državna oblastva kaznovati (§. 30.); v kazenski razsodbi je tudi napovedati vračilo, ki zadene krivca.

§. 22.

V izterjavo oprav, naloženih po pravilih, deluje se politična eksekucija.

§. 23.

Pri izpremeni rednega bivališča in ž njo združeni méni občinske pristojnosti se prične dolžnost oprav proti bogočastni občini novega bivališča s prihodnjim upravnim letom, prispevke za tekoče upravno leto pa je opravljati bogočastni občini prejšnjega bivališča.

Dolžnost oprav proti zadnji občini traja vendar še dalje, ako je udeleženec opustil, vsaj en mesec pred iztekom upravnega leta naznaniti izpremenó bivališča načelništvu te občine.

§. 24.

V izraelske bogočastne namene določeni, ali ne po bogočastni občini sami vzdrževani zavodi in pa ustanove, popolnoma verospovednega svojstva so pod nadzorom bogočastne občine, negledé v zakonih osnovanega državnega vplivanja.

Občina nadzoruje po organih, ki so po pravilih v to poklicani.

§. 25.

Svobodno izvrševanje vérskega prepričanja, sosebno še v obrednem oziru, ne smé se zabranjevati.

Vsaka občina je v zmislu §. 1. zavezana, vzdrževati eno molilnico, ali več njih, kakor je občina velika. O njeni ustanovitvi in njenem vzdrževanju naj se kolikor mogoče ozira na razne v občini navadne obrede.

Ustanovitev in obstoj zasebnih molilnic in pa tudi napravlanje shodov za bogoslužne in obredne vaje je odvisno od pritrditve bogočastne občine, pod katere nadzorom so.

Pravila morajo obsegati natančna določila o tem, s katerimi uveti naj daje bogočastna občina svojo pritrditev v ustanovitev zasebnih molilnic in pa v napravlanje shodov za bogoslužne in obredne vaje, in pa v katerih slučajih in v kaki izméri naj taista dodeljuje podpore zasebnim molilnicam, ter kako je treba izvrševati nadzorovalno pravico, pristojčo bogočastni občini.

Domačih vérskih vaj se ta določila ne tičejo.

§. 26.

Po §§. 24. in 26. bogočastni občini pristojča nadzorovalna pravica naj se uporablja tudi proti društvom, ki delujejo v tam imenovane namene.

§. 27.

Državna uprava si pridružuje, da smé prepovedati zborovanja v bogočastne namene, katerim nasprotujejo javni oziri.

§. 28.

V mejah, določenih s tem zakonom, uravnati je ustanovitev in področje bogočastne občine z ustavom (štatutom).

Ustav mora vsekakor obsegati naslednje točke:

1. Oznamenilo krajevnih mej občinskega okoliša in póved sedeža občinskemu načelništvu;

2. sestavo, način postavljanja in opravilno dobo načelništva, in pa tudi ostalo organizacijo bogočastne občine (§. 9.), potem določilo o področji dotičnih organov, sosebno še gledé upravičenosti, izpričevati pravne posle za bogočastno občino;

3. način, kako postavljati rabina, določitev njegovih pravic in dolžnosti, in ako se več rabinov postavi v občini, umejitev njih pristojnosti; tako tudi način, kako postavljati ostale opravnike, njih pravice in dolžnosti (§. 16.);

4. pravice in dolžnosti občinarjev in odkazancev (§. 6.), sosebno določila o volilnih pravicah;

5. način, kako oskrbovati, voditi in neposredno nadzorovati vérski nauk;

6. določila o zasebnih molilnicah in skupnih pobožnih vajah (§§. 25., 26.);

7. način, kako dobivati za gospodarske potrebščine bogočastne občine potrebna sredstva, z natančnim oznamenilom oprav, ki jih bo nalagati, in z določilom največinske meje njih višine (§. 19.), kakor tudi način priredbe;

8. določila o poravnavi sporov, ki nastanejo iz občinske zveze;

9. postopanje pri izpremeni pravil.

§. 29.

Za veljavnost ustava in pa za vsako njegovo izpremeno je potrebna državna privolitev.

Za tiste občine, katere se po §. 3. tega zakona na novo ustanove ali v obsegu svojega okoliša prestrójé, izdati je ukazoma o postavitvi bogočastnega načelníštva in oskrbi občinskih stvari začasne ukaze, oziroma začasne naredbe, zavisne od izpremené okoliša; ob enem je ustanoviti rok, v katerem mora načelníštvo predložiti državnemu oblastvu v potrditev načrt ustava.

Prav tako morajo ostale bogočastne občine v roku, ki se ukazoma ustanovi, izdelati pravila za se, ali svoja dosedanja pravila zaukazom tega zakona pristrojiti in zaprositi državnega potrdila.

V poznejši dobi bo ob enem z nasvétom za ustanovitev nove bogočastne občine (§. 7.) predložiti tudi načrt pravil.

§. 30.

Državno oblastvo naj pazi na to, da organi bogočastnih občin ne prestopajo svojega področja in izpolnjujejo določila zakonov in pa na zakoniti podstavi po državnih oblastvih izdanih zaukazov.

V ta namen smejo oblastva nezakonite ali nepravilne sklepe ali naredbe organov bogočastne občine razveljaviti, dotična zastopništva razpustiti, nadalje uporabljati globe v višini, primerni imovinskim razmeram, in drugačno zakonito pripustna prisilna sredstva.

§. 31.

Državno oblastvo si nadalje pridržuje, da z urada odstavi ude občinskega načelníštva, kakor tudi vérske služnike, katerih uradovanje škodi javnemu redu.

Vsekakor je odrediti odstavo z uradú, ako kateri imenovanih opravnikov izgubi avstrijsko državljanstvo ali je spoznan krivega hudodelskih ali takih kaznivih dejanj, ki nastanejo iz dobičkarije, prekršujejo nrvnost ali so pa v javno pohujšanje.

V zmislu zgorenjih določil odrejena odstava z uradú napravi, da ugasne nastavna pogodba; dotični opravek je, negledé zakonitih nasledkov kazensko-sodne obsodbe, na tri leta nesposoben, opravljati kak urad v bogočastni občini.

§. 32.

Nove volitve, potrebne vsled odredéb, omejenih v §. 30. in 31., mora oblastvo zaukazati takoj in za začasno opravljanje navadnih upravnih poslov ukreniti potrebno, ako gré za novo sestavo načelníštva.

§. 33.

Ukazoma se bo ustanovilo, katera oblastva naj skrbé o pravicah, ki po pričujočem zakonu pristojé državni upravi.

§. 34.

Uporaba in uprava skupnih zalogov in zavodov, v posameznih deželah za Izraelce obstoječih, ne krúši se s tem zakonom.

§. 35.

Ta zakon zadobi moč z dnem razglasitve. S tem časom izgubé veljavo vsi zakoni in ukazi, ki nasprotujejo njegovim določilom.

Določila o vodstvu rojstvenih, zakónskih in mrtvaških vpisnikov se ne krúšijo s tem zakonom.

§. 36.

Izvršitev tega zakona se naroča Mojemu ministru za bogačastje in nauk in pa Mojima ministroma za notranje stvari in pravosodje.

Na Dunaji, dné 21. marca 1890.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Gautsch s. r.

Schönborn s. r.

58.

Zakon z dné 26. marca 1890. l.,

s katerim se pravosodni minister pooblašča, da ukazoma izdá tarifo o tistih opravah odvetnikov in njih pisarnic v sodnem postopanju, katere po svoji priprostosti in svojem vračanju pripuščajo poprečno ocenilo.

S pritrditvo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Pravosodni minister se pooblašča, da s tarifo, ki jo bode izdati ukazoma, ustanoví méro plačflu za tiste oprave odvetnikov in njih pisarnic v sodnem postopanju, katere po svoji priprostosti in svojem vračanju pripuščajo poprečno ocenilo.

Semkaj spadajo take sodne vloge v postopanju v spornih in nespornih stvaréh, ki ne zahtevajo posebnega truda že same po sebi ali vsled načina, po katerem se spisujejo in obdelujejo in kateri si v bistvu vedno ostane enak, potem pogovori sê strankami, poizvedbe pri sodnih, davčnih in drugih uradih, opravljanje narókov, na katerih se ne vrši meritorna razprava, upravljanje denarja in vrednostnih papirjev, potovanja odvetnikov in njih služabnikov, prava pisarniška opravila in drugi enaki opravki.

§. 2.

V moči hranêč pravico do svobodne poravnave in pa sodniško pravico, preskusiti potrebnost in primernost posameznih opravkov, veljá tarifa ne samo v razmerji stranke k svojemu odvetniku, ampak tudi pri določbi tistih stroškov, katere mora v spornem postopanju plačati pravdni nasprotnik.

§. 3.

Tarifa smé po krajih biti različna.

§. 4.

Tarifa velja tudi tedaj, kadar v nji označene opravke delajo notarji, ako so za to upravičeni in če nagrada ni uravnana z določili notarske tarife ali ni odmerjena po pristojbinski tarifi za notarje kot sodne komisarje.

§. 5.

Izvršitev tega zakona se naroča Mojemu pravosodnemu ministru.

Na Dunaji, dné 26. marca 1890.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Schönborn s. r.

59.

Razpis finančnega ministerstva z dné 5. aprila 1890. l.,

o deloviti izpremíni oddelka I. v razpisu finančnega ministerstva z dné 15. avgusta 1889. l. (Drž. zak. št. 130.).

V porazumu s kraljevo-ogerskim finančnim ministerstvom se takó-le izpreminja I. oddelek razpisa finančnega ministerstva z dné 15. avgusta 1889. l. (Drž. zak. št. 130.) o izpremíni nekaterih določil, kako je sê splošno denaturovalno tvarino denaturovati žganje, namenjeno v davščine prosto uporabo.

V bodoče se mora poleg dosedaj predpisane mešanice iz 2 delov lesnega špirta in $\frac{1}{2}$ dela piridinovih osnov vsakim 100 litrom alkohola tistega žganja, katero je treba denaturovati, kot splošno denaturovalno tvarino privedati tudi še po 20 kubičnih centimetrov fenolfalejnovne raztopine v lesnem špirtu, kateri kaže na uradnem alkoholoméru 90—95 prostorninskih odstotkov. V napravo te raztopine je najpripravnejši tisti lesni špirit, ki se uporablja za denaturiranje sê splošno denaturovalno tvarino.

Lesnega špirta posebe preskuševati ni treba, če je tak, da kaže na alkoholoméru 90—95 prostorninskih odstotkov. Raztopina se nareja takó, da se 10 kilogramov fenolfalejina raztopí v 93 litrih lesnega špirta. Fenolfalejín, ki se uporablja za to, mora zahtevkom, ustanovljenim v prilogi k razpisu finančnega ministerstva z dné 15. avgusta 1889. l. (Drž. zak. št. 130.), ustrezati takó, da se 1 gram fenolfalejina, ako ga poliješ z 10 C³ lesnega špirta, ki kaže na uradnem alkoholoméru 90—95 prostorninskih odstotkov, mora v taistem raztopiti brez ostanka v jasno, rumenorjavo tekočino (št. 2. priloge).

V ostalem se ne rušijo določila že večkrat omenjenega razpisa.

Sedaj gótové zaloge fenolfalejínovih raztopin se smejo še na dalje uporabljati; tudi se sme še porabiti žganjé, ki se je v napravo raztopin že prejelo od finančnih deželnih gospodarstev.

Dunajewski s. r.